



Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(březen 2022)

★ Veřejná konzultace k novele pravidel o blokových výjimkách

Dne 1. března spustila Komise veřejnou konzultaci, ve které vyzývá všechny zainteresované strany, aby se vyjádřily ke dvěma předlohám nařízení o horizontálních blokových výjimkách. Tyto blokové výjimky se týkají dohod o výzkumu a vývoji a specializačních dohod. Cílem této revize je upravit stávající pravidla v konkrétních oblastech, v nichž hodnocení zjistilo, že nejsou plně přizpůsobena hospodářskému a společenskému vývoji v souvislosti s digitální a ekologickou transformací. Konkrétně mají revidovaná pravidla usnadnit společnostem spolupráci v oblastech, jako je výzkum a vývoj a výroba vyjasněním znění nařízení o horizontálních blokových výjimkách a horizontálních pokynech nebo doplněním nových pokynů k uplatňování nařízení o horizontálních blokových výjimkách. Dále mají zajistit trvale účinnou ochranu hospodářské soutěže vynětím dohod o výzkumu a vývoji týkajících se zcela nových produktů, technologií a postupů. Cílem je i zjednodušit správní dohled ze strany Evropské komise a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž racionalizací a aktualizací obecného rámce pro posuzování dohod o horizontální spolupráci. Zainteresované strany mají předložit své připomínky k předlohám pravidel do 26. dubna 2022.

Stránky veřejné konzultace jsou k dispozici zde: https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2019-hbers_cs#souvisej%C3%ADc%C3%AD-odkazy

★ Právní stát: Komise vydala pokyny k mechanismu podmíněnosti

Dne 2. března přijala Komise pokyny k obecnému režimu podmíněnosti, který má za cíl chránit rozpočet EU před porušováním zásad právního státu. Tyto pokyny mají objasnit, jak bude Komise uplatňovat příslušné nařízení, včetně toho, jak budou chráněna práva konečných příjemců a příjemců finančních prostředků EU. Konkrétně pokyny udávají, jak bude nařízení uplatňováno, pokud jde o podmínky pro přijetí opatření, včetně toho, jaká porušení zásad právního státu by mohla být relevantní a jak se bude posuzovat nebo zda tato porušení dostatečně přímo poškozují nebo ohrožují finanční zájmy EU. Pokyny také objasňují vztah mezi nařízením o

podmíněnosti a dalšími nástroji na ochranu rozpočtu EU, včetně finančních pravidel EU a odvětvových pravidel. Popisují kroky, které je před navržením opatření třeba učinit, včetně zdrojů informací, které Komise zohlední nebo úlohy stížností, kontaktů s členskými státy a postupy pro přijímání a rušení opatření.

Pokyny jsou v češtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/c_2022_1382_3_cs_act_part1_v1.pdf



Rada: schválení směrnice o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenů nebo mutagenů při práci

Dne 3. března schválila Rada změnu směrnice o karcinogenech a mutagenech, což je právní předpis EU na ochranu zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenním a mutagenním látkám. Revize směrnice má zlepšit ochranu zaměstnanců tím, že stanoví limitní hodnoty expozice pro akrylonitril a sloučeniny niklu a sníží stávající limity pro benzen. Směrnice bude od nynějška rovněž poskytovat zvýšenou ochranu před reprotoxickými látkami, tedy chemickými látkami, jež mohou narušovat reprodukční systém člověka. Těmito látkami se dříve zabýval jiný právní předpis. Od dnešního přijetí mají členské státy dva roky na to, aby se přizpůsobily dohodnutým změnám.

Schválený text směrnice je v češtině k dispozici zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0046_CS.html



Migrace způsobená válkou na Ukrajině

Rada přijala dne 4. března rozhodnutí, kterým **zavádí dočasnou ochranu osob** prchajících před válkou na Ukrajině. Dočasná ochrana je krizový mechanismus, který lze použít v případech hromadného přílivu osob a jehož cílem je poskytnout okamžitou a kolektivní ochranu (tj. aniž by bylo nutné posuzovat individuální žádosti) vysídleným osobám, které se nemohou vrátit do své země původu. Cílem je zmírnit tlak na vnitrostátní azylové systémy a umožnit vysídleným osobám požívat harmonizovaných práv v celé EU. Tato práva se týkají pobytu, přístupu na trh práce a bydlení, lékařské pomoci i přístupu dětí ke vzdělání. Jakmile je rozhodnutí přijato, aktivuje dočasnou ochranu na počáteční období jednoho roku. Toto období lze automaticky prodloužit o období šesti měsíců, a to nejvýše o jeden rok. Dočasné ochrany budou požívat státní příslušníci Ukrajiny a třetích zemí, jakož i osoby bez státní příslušnosti požívající mezinárodní ochrany na Ukrajině a jejich rodinní příslušníci, pokud na Ukrajině pobývali dne 24. února 2022 nebo před tímto datem.

Prováděcí rozhodnutí Rady je v češtině k dispozici zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022D0382&from=CS>

Komise zveřejnila dne 18. března **operační pokyny na podporu členských států při uplatňování směrnice o dočasné ochraně**. Komplexní pokyny napomohou tomu,

aby ti, kdo přicházejí, požívali konzistentní a účinné úrovně práv a aby členské státy mohly plnit své nové povinnosti.

Pokyny jsou zamýšleny jako živý dokument, který má odrážet reálnou situaci a náležitě zohledňovat vyvíjející se potřeby členských států. Mezi hlavní prvky patří: vyjasnění otázky, kdo má nárok na dočasnou ochranu; definice „přiměřené ochrany“ podle vnitrostátního práva, což je možná alternativa k dočasné ochraně, jež mohou poskytovat členské státy a která nemusí být totožná, ale která musí respektovat Listinu základních práv Evropské unie. Pokyny zahrnují i specifikaci důkazů potřebných k tomu, aby platil nárok na dočasnou ochranu nebo přiměřenou ochranu podle vnitrostátního práva. Zmiňují i poskytování pomoci při repatriaci osobám, které nemají právo pobývat v EU, tj. například v případě potřeby poskytnutí konzulární pomoci pro repatriaci, kterou může podpořit agentura Frontex.

Operační pokyny jsou v češtině k dispozici zde: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0321\(03\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0321(03)&from=EN)

Rada Evropy zřídila stránku Asylum/Migration HELP eDesk (Human rights Education for Legal Professionals) s online kurzy v souvislosti s válkou na Ukrajině. K dispozici jsou již online kurzy pro Rumunsko a Slovensko. Další stránky, které jsou ve výstavbě, mohou být hotové do příštího týdne (ukrajinská, maďarská, moldavská a polská).

Stránky jsou k dispozici zde: <https://help.elearning.ext.coe.int/>

EU podepsala 18. března **dohodu s Moldavskem o spolupráci agentury Frontex**. Z více než 300 000 lidí, kteří uprchli před ruskou invazí na Ukrajinu, hledalo bezpečí v Moldavsku. Dohoda mezi EU a Moldavskem umožní větší nasazení týmů Frontex při prověřování, registraci a kontrolách totožnosti osob překračujících hranice a úkolech v oblasti ostrahy hranic.

Dohoda je v češtině k dispozici zde: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:22022A0318\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:22022A0318(01)&from=EN)

Agentura EU pro základní práva (FRA) vydala krátkou **zprávu ohledně situace na maďarských, polských, rumunských a slovenských hranicích s Ukrajinou a Moldavskem**. Ve zprávě se zdůrazňuje, že ačkoliv je vidět ohromná podpora pro každého, kdo prchá před konfliktem, je třeba zachovat ostražitost, aby bylo zajištěno dodržování lidských práv. Dále zpráva upozorňuje na vysoké nebezpečí obchodování s lidmi, obavy z diskriminace a rasismu a přílišné spoléhání na dobrovolníky.

Zpráva je ke stažení k dispozici zde: <https://fra.europa.eu/en/news/2022/what-are-key-fundamental-rights-risks-eu-ukraine-borders>



Komise: návrh celounijních pravidel pro potírání násilí na ženách a domácího násilí

Dne 8. března zveřejnila Komise návrh směrnice, která má za cíl zastavit násilí na ženách a domácí násilí. Tato směrnice bude kriminalizovat trestné činy znásilnění na základě absence souhlasu, mrzačení ženských pohlavních orgánů a kybernetické násilí, které zahrnuje: sdílení intimních snímků bez souhlasu, kybernetické pronásledování, kybernetické obtěžování a kybernetické podněcování k násilí nebo

nenávisti. Návrh rovněž zavádí nové možnosti, jak případy násilí hlásit. Tyto možnosti mají zohledňovat genderové aspekty a mají být bezpečnější, jednodušší, dostupnější a vstřícné k dětem. Odborníkům, jako jsou zdravotničtí pracovníci nebo psychiatři, by již režimy povinné mlčenlivosti nebránily oznamovat jakékoli důvodné podezření na bezprostřední riziko vážné fyzické újmy. Nová pravidla rovněž posilují přístup obětí ke spravedlnosti a vybízejí členské státy, aby zavedly mechanismus jednotného kontaktního místa, což by znamenalo, že by se všechny podpůrné a ochranné služby nacházely na jednom místě. Oběti by měly mít možnost žádat náhradu škody v průběhu trestního řízení a po pachatelích pak plnou náhradu škody, včetně nákladů na zdravotní péči a podpůrné služby, ušlého příjmu a fyzické a psychické újmy. Návrh vyzývá k odpovídající a specializované ochraně a podpoře, tj. například po bezplatných linkách pomoci a krizových centrech pro oběti znásilnění. Stanoví též cílenou podporu pro skupiny se zvláštními potřebami nebo pro ohrožené skupiny, k nimž patří i ženy prchající před ozbrojeným konfliktem.

Návrh směrnice je v angličtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/files/proposal-directive-combating-violence-against-women-and-domestic-violence_en

Otázky a odpovědi k tomuto návrhu jsou v češtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_22_1534



Evropská asociace právníček podpořila návrh směrnice EU o boji proti násilí na ženách a domácímu násilí

Dne 8. března vydala Evropská asociace právníček (EWLA) prohlášení, ve kterém vítá návrh směrnice EU o boji proti násilí na ženách a domácímu násilí. Tento návrh zahrnuje komplexní opatření, která mají vést k vymýcení násilí na ženách a domácího násilí. Mezi hlavní opatření návrhu patří: kriminalizace znásilnění, mrzačení ženských pohlavních orgánů a kybernetické násilí, bezpečné hlášení a postupy hodnocení rizik, respektování soukromí obětí v soudních řízeních a právo na odškodnění nebo podpora obětí prostřednictvím linek důvěry a krizových center pro znásilnění.



EP požaduje zrušení občanství na základě investice

Dne 9. března bylo na plenárním zasedání EP schváleno usnesení s legislativními návrhy k řešení „občanství a pobytu na základě investic“. Poslanci v usnesení zdůrazňují, že tyto režimy, kdy mohou státní příslušníci třetích zemí získat státní občanství výměnou za investici, jsou nežádoucí z etického, právního a ekonomického hlediska a představují vážná bezpečnostní rizika. Poslanci trvají na tom, že takzvané „zlaté pasy“ podkopávají podstatu občanství EU a měly by být postupně zrušeny. Na plenárním zasedání se hovořilo také o omezení přístupu bohatých Rusů s vazbami na vládu ke „zlatým pasům“. Parlament vítá závazek příslušných členských států omezit prodej občanství Rusům s vazbami na ruskou vládu a vyzývá, aby všechny systémy v EU s okamžitou platností vyloučily ruské žadatele. Poslanci EP jsou také znepokojeni nedostatkem prověřování a kontrolami prováděnými nestátními subjekty. Usnesení vyzývá ke společným pravidlům EU; přísným kontrolám;

oznamovací povinnosti pro členské státy nebo k zavedení požadavku na fyzické bydliště pro žadatele a jejich aktivní zapojení včetně přínosu pro ekonomiku. Komise bude muset připravit legislativní návrh nebo odůvodnit své rozhodnutí tak neučinit.

Úplné znění textu schváleného EP je v češtině k dispozici zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0065_CS.html



Rada: přístup ke směrnici o zlepšení genderové vyváženosti v řídicích a dozorčích orgánech

Dne 14. března přijali ministři práce a sociálních věcí obecný přístup k návrhu právního předpisu EU, jehož cílem je zlepšit genderovou vyváženost mezi členy dozorčí rady / nevýkonnými členy správní rady společností kotovaných na burzách. Tato směrnice má stanovit kvantitativní cíl pro podíl osob nedostatečně zastoupeného pohlaví v řídicích a dozorčích orgánech kotovaných společností. Společnosti by tak měly zavést opatření, aby do roku 2027 splnily minimální cíl spočívající buď v dosažení 40% podílu osob nedostatečně zastoupeného pohlaví na pozicích členů dozorčí rady; nebo v dosažení 33% podílu v případě všech pozic v řídicích a dozorčích orgánech. Pokud určitá společnost tyto cíle nesplní, bude muset přistoupit ke jmenování či k výběru osob na příslušné pozice na základě jasných, jednoznačných a neutrálně formulovaných kritérií. Členské státy budou rovněž muset zajistit, aby společnosti při výběru mezi kandidáty stejně kvalifikovanými z hlediska vhodnosti, způsobilosti a odborných výsledků upřednostňovaly kandidáta nedostatečně zastoupeného pohlaví. Dnešní dohoda mezi členskými státy otevírá cestu pro jednání mezi Radou a Evropským parlamentem s cílem dosáhnout společného postoje.



EP: postoj k návrhu směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti

Dne 15. března přijal výbor EP pro právní záležitosti (JURI) svůj postoj k návrhu směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD). Návrh zavádí podrobnější požadavky na podávání zpráv, zveřejňované informace by měly být kontrolovány, měly by být snadněji dostupné, spolehlivé a porovnatelné. Ve svém postoji se poslanci se shodli na tom, že nová pravidla by se měla vztahovat na všechny velké společnosti, bez ohledu na to, zda jsou kótovány nebo ne. Dále chtějí do působnosti směrnice zahrnout společnosti mimo EU působících na vnitřním trhu. V této fázi se poslanci domnívají, že malé a střední podniky by měly mít možnost dobrovolně dodržovat standardy podávání zpráv. Poslanci žádají Komisi, aby zavedla další kritéria pro podávání zpráv pro společnosti s činnostmi ve vysoce rizikových odvětvích (textilní průmysl, zemědělství, těžba, nerostné suroviny). Dále navrhují, aby první veřejné zprávy byly předkládány až v roce 2025.

Rada schválila svůj obecný přístup dne 24. února 2022. Jakmile Parlament jako celek schválí svou pozici, může začít vyjednávání s Radou ohledně konečné podoby textu směrnice.

Text přijatý výborem EP pro právní záležitosti (JURI) je v angličtině k dispozici zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0059_EN.html



Rada: dohoda o transparentnějším financování evropských politických stran

Dne 22. března dosáhla Rada politické dohody o přepracovaném znění nařízení o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací. Cílem této revize je zvýšit transparentnost a posílit rámec pro financování evropských politických stran, zejména v rámci ochrany před rizikem vměšování a manipulace ze zahraničí, a zároveň se pokusit omezit administrativní zátěž, která z toho může pro tyto strany vyplynout. Rada navrhla provést v původním návrhu Komise některé změny, jejichž cílem je zejména omezit účast a příspěvky evropských politických stran a nadací na členy ze zemí Evropské unie; upřesnit druh činností, které mohou evropské politické strany organizovat společně se svými členskými stranami s cílem přispět k utváření evropského politického vědomí nebo zvýšit transparentnost nového režimu vztahujícího se na dary snížením prahové hodnoty ze 3 000 EUR na 1 500 EUR na rok a dárce.

Dne 25. listopadu 2021 přijala Komise návrh přepracovaného znění nařízení o statutu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací s cílem začít ho provádět jeden rok před volbami do Evropského parlamentu v roce 2024. Tento návrh je součástí balíčku týkajícího se demokracie a integrity evropských voleb, který rovněž obsahuje legislativní návrh ohledně transparentnosti a cílení politické reklamy a dva legislativní návrhy, pokud jde o volební práva občanů s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky, v evropských a obecních volbách, jakož i sdělení o společném mechanismu na podporu odolnosti volebního procesu. Nyní bude muset Rada dosáhnout dohody o zbývajících návrzích balíčku a poté v roce 2022 pokračovat v jednáních s Evropským parlamentem.

Částečný obecný přístup je v češtině k dispozici zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7429-2022-INIT/cs/pdf>



Panevropský osobní penzijní produkt

Dne 22. března 2022 vstoupilo v platnost nařízení o panevropském osobním penzijním produktu (PEPP), které bylo přijato v roce 2019 a zavádí dobrovolný celounijního systému spoření na důchod, který bude moci nabízet široká škála finančních institucí v celé EU. PEPP bude k dispozici jako doplněk veřejných a zaměstnaneckých důchodových systémů vedle stávajících vnitrostátních soukromých důchodových systémů. Tento produkt nabídne osobám větší výběr, výhody plynoucí z větší konkurence, větší transparentnost a flexibilitu při volbě jednotlivých možností produktu. Poskytovatelé PEPP budou mít prospěch ze skutečného jednotného trhu s PEPP a z usnadnění přeshraniční distribuce, což jim umožní sdružovat aktiva a dosáhnout úspor z rozsahu. PEPP má zároveň pomoci směřovat úspory na kapitálové trhy a má být přínosem pro investice a růst v EU.



Komise: Návrh nových pravidel na posílení kybernetické bezpečnosti a zabezpečení informací v EU

Dne 22. března předložila Komise návrh nových pravidel, jimiž se mají zřídit společná opatření v oblasti kybernetické bezpečnosti a zabezpečení informací ve všech orgánech, institucích a jiných subjektech EU. Cílem návrhu je posílit odolnost evropských institucí a jejich schopnost reagovat na kybernetické hrozby. Navrhovaným nařízením o kybernetické bezpečnosti se v této oblasti zřídí rámec pro správu, řízení rizik a kontrolu. Vznikne nový meziinstitucionální výbor pro kybernetickou bezpečnost, posílí se kapacity v oblasti kybernetické bezpečnosti, stimuluje realizace pravidelného posuzování vyspělosti kybernetické bezpečnosti a zlepší kybernetická hygiena. V navrhovaném nařízení o zabezpečení informací je stanoven minimální soubor pravidel a norem pro zabezpečení informací, jež se budou vztahovat na všechny orgány, instituce a jiné subjekty EU a jimiž se má zajistit důslednější a silnější ochrana před vznikajícími hrozbami v této oblasti.

Návrh nařízení o kybernetické bezpečnosti je v angličtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/publications/proposal-cybersecurity-regulation_en

Návrh nařízení o zabezpečení informací je v angličtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/files/proposal-regulation-information-security-institutions-bodies-offices-and-agencies-union_en



Akt o digitálních trzích: dohoda mezi Radou a Evropským parlamentem

Dne 24. března dosáhly Rada a Parlament předběžné politické dohody ohledně aktu o digitálních trzích, jehož cílem je zajistit, aby digitální odvětví bylo spravedlivější a konkurenceschopnější. Závěrečné úpravy na technické úrovni umožní znění v nadcházejících dnech finalizovat.

Rada a Evropský parlament se dohodly, že k tomu, aby platformu bylo možné považovat za držitele brány („gatekeeper“), musí v posledních třech letech buď dosáhnout v Evropské unii ročního obrátu ve výši minimálně 7,5 miliard eur, nebo mít tržní ocenění ve výši minimálně 75 miliard eur a musí mít nejméně 45 milionů koncových uživatelů za měsíc a nejméně 10 000 komerčních uživatelů usazených v EU. Musí také kontrolovat jednu nebo více hlavních služeb platform („core platform services“) v nejméně třech členských státech. Aby se zajistilo, že pravidla stanovená v nařízení jsou přiměřená, jsou z kvalifikace držitele brány až na několik výjimečných případů vyňaty malé a střední podniky.

Držitelé brány budou muset zajistit právo uživatelů odhlásit se z hlavních služeb platform za podmínek podobných přihlášení, u nejdůležitějšího softwaru (např. internetového prohlížeče): neinstalovat tento software jako výchozí při instalaci operačního systému nebo umožnit vývojářům aplikací získat za spravedlivých podmínek přístup k pomocným funkcím chytrých telefonů. Naopak nebudou moci klasifikovat své vlastní produkty nebo služby příznivěji než produkty nebo služby jiných účastníků trhu, opětovně využívat soukromé údaje shromážděné v rámci poskytování

jedné služby pro účely jiné služby, vytvářet nespravedlivé podmínky pro komerční uživatele nebo požadovat od vývojářů aplikací, aby používali určité služby, pokud chtějí být zařazeni do nabídky obchodů s aplikacemi.

Pokud držitel brány poruší pravidla stanovená právními předpisy, může mu být uložena pokuta až do výše 10 % jeho celosvětového obratu. V případě opakovaného porušení mu může být uložena pokuta až do výše 20 % celosvětového obratu. V zájmu zajištění vysoké úrovně harmonizace na vnitřním trhu je jediným orgánem pověřeným prosazováním uvedeného nařízení Evropská komise. Komise může rozhodnout o zahájení dialogu o regulačních opatřeních s cílem zajistit, aby držitelé brány jasně pochopili pravidla, která musí dodržovat, a v případě potřeby jejich uplatňování upřesnit. Tuto předběžnou dohodu musí schválit Rada a Evropský parlament. Nařízení musí být provedeno do šesti měsíců od jeho vstupu v platnost.



EPPO: První výroční zpráva byla zveřejněna

Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO) vydal svou výroční zprávu, ve které informuje o prvních 7 měsících své provozní činnosti. Zpráva obsahuje statistiky činnosti Úřadu evropského veřejného žalobce podle zúčastněných členských států, druhu trestné činnosti nebo počtu obvinění. Dle zprávy bylo Úřadem zpracováno 2832 trestních oznámení; 576 vyšetřování bylo zahájeno od 1. června 2021 z toho bylo pak 515 aktivních vyšetřování k 31. prosinci 2021. V těchto aktivních vyšetřováních jde odhadem o škody ve výši 5,4 miliardy EUR. Bylo jmenováno 95 evropských pověřených žalobců, kteří pracují v 35 úřadech EPPO ve 22 zúčastněných členských státech. Z 576 vyšetřování zahájených v roce 2021 bylo 298 nových případů zahájených úřadem EPPO a 278 takzvaných nevyřízených případů nahlášených vnitrostátními orgány a převzatých úřadem EPPO. Mezi 515 aktivními vyšetřováními jsou nejčastější typy trestných činů ovlivňujících rozpočet EU: podvody s výdaji mimo veřejné zakázky (31,8 %): použití nebo předložení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných výkazů; podvody s příjmy DPH (17,6 %); celní a antidumpingové podvody (13,4 %); podvody při výdajích na veřejné zakázky (11,2 %);

Dánsko, Maďarsko, Irsko, Polsko a Švédsko se EPPO neúčastní. V roce 2021 bylo těchto pět členských států zapojeno do 48 případů EPPO. Spolupráce se Švédskem probíhá bez obtíží. Pracovní ujednání s Úřadem nejvyššího státního zástupce Maďarska bylo podepsáno v dubnu 2021. Dánské i irské orgány však stále potřebují čas na interní konzultace, s polským státním zastupitelstvím byla konzultace neúspěšná. Úřad evropského veřejného žalobce zahájil dále jednání s cílem uzavřít pracovní ujednání s příslušnými orgány USA a Ukrajiny.

Výroční zpráva i statistiky jednotlivých členských států jsou k dispozici zde: <https://www.eppo.europa.eu/en/news/eppo-investigates-eu54-billion-worth-loss-eu-budget-its-first-7-months-activity>



FRA: Nejnovější bulletin migrace

Agentura EU pro základní práva (FRA) vydala bulletin o migraci, který zahrnuje poslední tři měsíce v roce 2021. Bulletin zmiňuje obvinění z hromadného vyhoštění, protože migranti jsou na některých pozemních a námořních hranicích EU odmítáni

bez možnosti požádat o mezinárodní ochranu. Dále se zabývá migračními a azylovými tlaky na běloruské hranici EU nebo poukazuje na přeplněnost a špatný přístup k čisté vodě a hygieně v zadržovacích, přijímacích střediscích a táborech.

Bulletin je k dispozici ke stažení zde: <https://fra.europa.eu/en/news/2022/eu-borders-situation-serious-fundamental-rights-concern-2021>

Uživatelská příručka k AML vydaná Evropskou nadací advokátů (ELF)

Evropská nadace advokátů vydala uživatelskou příručku týkající se boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Obecným cílem této příručky je zvýšit povědomí o principech a konceptech pravidel EU v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu mezi advokáty a podpořit šíření těchto principů. Účelem je také analyzovat, posoudit a podporovat potřeby advokátů tím, že zvýší jejich povědomí o jejich úloze a povinnostech v boji proti praní peněz a financování terorismu. Příručka shrnuje, jak přistupovat k povinnostem v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, postupy, které mohou advokáti a advokátní kanceláře přijmout ve své konkrétní jurisdikci a v souladu s příslušnými pravidly advokátní komory s cílem zajistit, že budou zachovány etické normy této profese.

Příručka je v češtině k dispozici zde: <https://aml4lawyers.eu/wp-content/uploads/2022/03/AML-Users-Manual-CZ.pdf>

JUDIKATURA

SDEU: Rozsudek ve věcech C-117/20 a C-151/20 ze dne 22. března 2022 - Kumulace stíhání a sankcí trestněprávní povahy v právu hospodářské soutěže

Dne 22. března 2022 vynesl SDEU rozsudek ve věcech Bpost (Belgie) a Nordzucker (Rakousko), které se týkaly **kumulace stíhání a sankcí trestněprávní povahy v právu hospodářské soutěže. Soudní dvůr upřesnil ochranu, kterou unijní právo poskytuje před dvojím trestáním**

V první jmenované věci dostala společnost bpost od dvou vnitrostátních orgánů postupně dvě pokuty. V červenci 2011 jí regulační orgán pro poštovní odvětví uložil peněžitou sankci ve výši 2,3 milionů eur z důvodu, že od roku 2010 uplatňovala systém slev, který diskriminoval některé její zákazníky. V březnu 2016 toto rozhodnutí zrušil odvolací soud v Bruselu s odůvodněním, že dotčená sazební praktika nebyla diskriminační, a tento rozsudek nabyl právní moci. Mezitím v prosinci 2012 uložil úřad pro hospodářskou soutěž společnosti bpost pokutu dosahující téměř 37,4 milionů eur za zneužití dominantního postavení v důsledku uplatňování téhož systému slev od ledna 2010 do července 2011. Společnost bpost před odvolacím soudem v Bruselu napadla řádnost tohoto druhého řízení z hlediska zásady ne bis in idem.

V druhé věci se na Nejvyšší soud Rakouska obrátil rakouský orgán pro hospodářskou soutěž s odvoláním v řízení o určení, že společnost Nordzucker (německý výrobce cukru) porušila unijní právní úpravu v oblasti kartelových dohod, jakož i rakouské právo hospodářské soutěže, směřujícím k tomu, aby byla společnosti Südzucker, jinému německému výrobcí cukru, uložena za totéž protiprávní jednání pokuta. Toto řízení vycházelo zejména z telefonického rozhovoru, během něhož zástupci těchto dvou podniků hovořili o rakouském trhu s cukrem. Německý orgán pro hospodářskou soutěž již tento rozhovor zmínil v rozhodnutí, které nabylo právní moci. Tento orgán v tomto rozhodnutí konstatoval, že oba podniky porušily jak unijní právo, tak německé právo hospodářské soutěže, a uložil společnosti Südzucker peněžitou sankci ve výši 195,5 milionů eur.

Soudní dvůr upřesnil, že stejně jako v jakékoli jiné oblasti unijního práva je v právu hospodářské soutěže relevantním kritériem pro účely posouzení, zda jde o totéž protiprávní jednání („idem“), totožnost skutků chápána jako soubor konkrétních skutkových okolností, které jsou vzájemně neoddělitelně spjaty, které vedly ke zproštění obžaloby nebo ke konečnému odsouzení dotyčné osoby. Připomněl nicméně, že výkon takových základních práv, jako je právo vyplývající ze zákazu dvojího trestání, lze omezit zákonem, je-li respektována podstata těchto práv, je-li omezení nezbytné a odpovídá cílům obecného zájmu, které Unie uznává.

Ve věci Bpost dle Soudního dvora ochrana poskytovaná Listinou nebrání vzhledem k možnosti takto omezit použití zásady ne bis in idem tomu, aby byl podnik sankcionován za porušení práva hospodářské soutěže, bylo-li vůči němu za tytéž skutky již vydáno konečné rozhodnutí za porušení odvětvových předpisů. K této kumulaci stíhání a sankcí však může dojít pouze za podmínky, že existují jasná a přesná pravidla umožňující stanovit, u kterých jednání a opomenutí může dojít k této kumulaci, jakož i ke koordinaci mezi jednotlivými příslušnými orgány. Průběh obou řízení musí být navíc dostatečně koordinován a musí být vedena v blízké vzájemné časové návaznosti a souhrn uložených sankcí musí odpovídat závažnosti spáchaného protiprávního jednání. V opačném případě druhý orgán veřejné moci, který zasáhne, poruší zahájením stíhání zákaz dvojího trestání.

Ve věci Nordzucker stanovil Soudní dvůr, že zásada ne bis in idem nebrání tomu, aby orgán pro hospodářskou soutěž jednoho členského státu stíhal podnik a uložil mu pokutu za protiprávní jednání, které mělo protisoutěžní účel nebo důsledek na území tohoto členského státu, třebaže na toto jednání již poukázal orgán pro hospodářskou soutěž jiného členského státu v konečném rozhodnutí. Soudní dvůr však zdůrazňuje, že toto konečné rozhodnutí nesmí být založeno na zjištění protisoutěžního účelu nebo důsledku na území prvně uvedeného členského státu. V takovém případě pak druhý orgán pro hospodářskou soutěž, který zahájí stíhání ve vztahu k tomuto účelu nebo důsledku, poruší zákaz dvojího trestání. Soudní dvůr dále uvedl, že zásada ne bis in idem se uplatní na řízení podle práva hospodářské soutěže, v němž lze z důvodu zapojení dotyčného účastníka do vnitrostátního programu shovívavosti pouze konstatovat porušení tohoto práva.

Plné znění rozsudku ve věci Bpost je k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=256247&mode=lst&pagen dex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=CS&cid=4138911>

Plné znění rozsudku ve věci Nordzucker je k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256248&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4139440>



ESLP: Rozsudek ve věci Tonkov proti Belgii (stížnost č. 41115/14) ze dne 8. března 2022

Omezení přístupu k obhájci v počátečních fázích trestního řízení zapříčinilo porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces

Evropský soud pro lidská práva jednomyslně rozhodl ve věci Tonkov proti Belgii (stížnost č. 41115/14), že došlo k porušení článku 6 odst. 1 a 3 písm. c) (právo na spravedlivý proces/právo na právní pomoc) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Věc se týkala vyšetřování vraždy osoby B.V. Pan Tonkov byl původně vyslechnut belgickou policií jako její zdroj v rámci vyšetřování. Po jeho návratu do Bulharska na něj byl vydán zatykač, pan Tonkov byl zatčen a vydán do Belgie. V Belgii byl poté již vyslýchán jako podezřelý ve věci vraždy osoby B.V. Již v té době vyjádřil pan Tonkov své přání, aby byl zastoupen obhájcem, poněvadž nerozuměl belgickému právu. Poté byl opět několikrát vyslýchán, podstoupil test na detektoru lži, opět bez přítomnosti obhájce. Až během jednoho z policejních výslechů, jehož součástí byl telefonický hovor mezi vyšetřovateli a určeným obhájcem pana Tonkova, byl pan Tonkov informován o svém právu nevypovídat; poté tedy odmítl odpovídat na dotazy vyšetřovatelů. Následně proběhlo několik dalších výslechů, avšak opět bez přítomnosti obhájce. Proběhlo soudní řízení a pan Tonkov a další osoby byly uznány vinnými z úmyslné vraždy a panu Tonkovu byl uložen trest odnětí svobody na doživotí.

S odvoláním na článek 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy (právo na spravedlivý proces / právo na právní pomoc) si stěžovatel stěžoval, že mu bylo odepřeno právo na přístup k obhájci v policejní vazbě, dále že nebyl náležitě poučen o svém právu nevypovídat a nepřivodit si trestní stíhání, jakož i na nepřítomnost jakéhokoli obhájce během výslechů a dalších vyšetřovacích úkonů. Stěžoval si rovněž, že jeho odsouzení bylo částečně založeno na výpovědích spoluobviněného, který tuto výpověď učinil také bez pomoci a přítomnosti obhájce.

ESLP jednomyslně rozhodl, a to s poukázáním na rozsudek Velkého senátu ESLP ve věci Beuze proti Belgii, že trestní řízení ve věci bylo jako celek nespravedlivé. ESLP uvedl, že k porušení Úmluvy docházelo v rámci celého trestního řízení, ať se týkalo právního rámce upravujícího počáteční fáze trestního řízení či důkazů získaných v nepřítomnosti obhájce pana Tonkova a jejich přípustnosti a následného použití. Vzal v úvahu zejména skutečnost, že belgický soud nezohlednil tvrzení pana Tonkova týkající se dopadu nepřítomnosti obhájce na kvalitu důkazů předložených spoluobviněnými, na nichž bylo založeno odsouzení stěžovatele. Došlo tak k porušení článku 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy.

Celé rozhodnutí ESLP je k dispozici ve francouzském jazyce zde:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-216376>.

Odbor mezinárodních vztahů ČAK